

Fonden for økologisk landbrug - Bevillingsoversigt 2024

Fonden for økologisk landbrug har i forbindelse med de afholdte ansøgningsrunder i 2. halvår af 2023 givet tilskud til en række projekter under puljen Landbrugsproduktion - den ordinære pulje. Nedenfor findes en oversigt over de projekter, som bestyrelsen besluttede at støtte i 2024. På de efterfølgende er der en kort beskrivelse af de støttede projekter.

Beløb i 1000 kr.	Basis- budget 2024
Note	

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Innovationscenter for Økologisk Landbrug i alt 6.087

Forskning og forsøg

1	Økologiske markforsøg – sædskiftesammenhænge som løfter økologien	1.500
2	ØKOKORN – Kvalitet i økologisk korndyrkning med målrettet sortsmateriale	1.150
3	CarbonFarm 2 – bæredygtige dyrkningssystemer i landbruget	378
4	Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (ROBUST)	269
5	Eco-efficient pig production and local protein supply (ENTRANCE)	178

Forskning og forsøg i alt 3.475

Rådgivning

6	Sikret og godt arbejdsmiljø i økologiske sobesætninger	605
7	Markens nytte dyr: Øget kendskab til artsgrupper, som skaber værdi for din produktion	576
8	RE-CIRKULÆR – Fremtiden for økologisk planteproduktion	500
9	Skovfjer – Økologisk fjerkræhold kombineret med skovlandbrug	425
10	Økomarked 2024	405
11	ORGANIC+: Demonstration og forbedring af positiv effekt af økologisk landbrug på agerlandets natur	101

Rådgivning i alt 2.612

Økologisk Landsforening i alt 1.661

Afsætningsfremme

14	Økokoer er markens helt. Et formidlingsprojekt om køns rolle i det økologiske system	665
12	Økodag 2024	500
13	Organic Summit 2025	496

Afsætningsfremme i alt 1.661

Fonden for økologisk landbrug - Bevillingsoversigt 2024

Fonden for økologisk landbrug har i forbindelse med de afholdte ansøgningsrunder i 2. halvår af 2023 givet tilskud til en række projekter under puljen Landbrugsproduktion - den ordinære pulje. Nedenfor findes en oversigt over de projekter, som bestyrelsen besluttede at støtte i 2024. På de efterfølgende er der en kort beskrivelse af de støttede projekter.

Beløb i 1000 kr.	Basis- budget 2024
Note	
Landbrug & Fødevarer i alt	617
Afsætningsfremme	
15 Økologi på uddannelserne – fremtidens økologiske aktører	340
16 Økologi for Gymnasiet 2.0 – Opdatering og videreudvikling af økoviden til fremtidens borgere	277
Afsætningsfremme i alt	617
Center for Frilandsdyr K/S i alt	603
Forskning og forsøg	
17 Intakte haler hos økologiske grise i storstier	311
18 Eco-efficient pig production and local protein supply "ENTRANCE"	125
19 Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (ROBUST)	167
Forskning og forsøg i alt	603
HortiAdvice i alt	393
Rådgivning	
20 Optimeret produktion af økologiske æbler og pærer	393
Rådgivning i alt	393
Danmarks Biavlerforening i alt	381
Forskning og forsøg	
21 Frøproduktion af lucerne	381
Forskning og forsøg i alt	381
Aarhus Universitet i alt	225
Forskning og forsøg	
22 Økologiske slagtegrise i nyt koncept med stald og træer	225
Forskning og forsøg i alt	225

Fonden for økologisk landbrug - Bevillingsoversigt 2024

Fonden for økologisk landbrug har i forbindelse med de afholdte ansøgningsrunder i 2. halvår af 2023 givet tilskud til en række projekter under puljen Landbrugsproduktion - den ordinære pulje. Nedenfor findes en oversigt over de projekter, som bestyrelsen besluttede at støtte i 2024. På de efterfølgende er der en kort beskrivelse af de støttede projekter.

Beløb i 1000 kr.	Basis- budget 2024
Note	
Agrologica i alt	206
Forskning og forsøg	
23 BOOST - Boosting local production of high quality organic grain	206
Forskning og forsøg i alt	206
Landsorten i alt	194
Forskning og forsøg	
24 BOOST - Boosting local production of high quality organic grain	194
Forskning og forsøg i alt	194
Økologisk VKST i alt	62
Forskning og forsøg	
25 Tørkeresistente bælgplanter til afgræsning	62
Forskning og forsøg i alt	62
Puljen i alt	10.429

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

Note 1 Økologiske markforsøg – sædskiftesammenhænge som løfter økologien

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er, gennem forsøg og med evidensbaseret viden, at økologiske landmænds planteproduktion fremtidssikres med højere udbytter, bedre ukrudtskontrol og højere produktkvalitet. Målet er, via intensivt økologisk forsøgsarbejde, at skabe dokumenteret viden, der fokuserer på fordelene ved et veltilrettelagt økologisk sædskifte, og som kan implementeres på økologiske landbrug.

Aktiviteterne i projektet er forsøg som undersøger, om;

Udbytte og proteinindhold i hvede kan øges ved optimal gødskning og anvendelse af mellemafgrøder.

Man kan opnå bedre efterafgrøder ved optimering af artsvalg – og etableringstidspunkt/metode.

Udbytte i bælgssæd kan øges ved optimal gødskning og eftervirkning med efterafgrøde.

Udlæg i august med vintervikke og optimalt slæt kan sikre højere udbytte og proteinindhold i 1. slæt.

Eftervirkningen af kløvergræs kan optimeres på baggrund af kløverandel og jordbearbejdning

Sædskifte og mekanisk ukrudtsbekæmpelse kan minimere problemer med besværligt frøukrudt.

Projektet tilvejebringer forsøgsviden inden for fem indsatsområder identificeret af Fagligt Økologisk Forsøgsudvalg samt yderligere inspiration hentet fra praksis og forskning i ind- og udland.

Effekterne inden for de enkelte indsatsområder: 1) Øget udbytte og proteinindhold i hvede egnet til brød; 1.800 – 2.250 kr. per ha. 2) Forbedrede efterafgrøder, 480 - 720 kr. per ha. 3) Højere gennemsnitligt udbytte i bælgssæd 900 – 1.750 kr. per ha og eftervirkning i efterfølgende foderkorn ca. 600 kr. per ha. 4) Forbedret udbytte og proteinindhold i 1. slæt i førsteårsmarker ca. 1.500 kr. per ha og øget eftervirkning i vårsæd 240 - 360 kr. per ha. 5) Merudbytte for effektiv kontrol med besværligt frøukrudt 1.200 – 2.400 kr. per ha.

Note 2 ØKOKORN – Kvalitet i økologisk korndyrkning med målrettet sortsmateriale

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Projektets formål er at øge udbytter, dyrkningsikkerhed og kvalitet i økologisk korndyrkning ved at forebygge artsspecifikke udfordringer med ukrudt, skadedyr, sygdomme og næringsstofmangel. Målet er at imødekomme disse specifikke udfordringer, som er særligt knyttet til økologisk korndyrkning, ved hjælp af målrettede sortsvalg og aktiv brug af diversitet og genetik i sortsmaterialet. Markforsøg er grundstenen i økologiske dyrkningsvejledninger, udvikling af økologisk planteproduktion og sortsmateriale tilpasset særlige økologiske udfordringer. Denne viden efterspørges og dyrkningsvejledningerne bruges som opslagsværk af økologiske landmænd.

Projektet består af arbejdsplaner som adresserer artsspecifikke udfordringer i økologisk korndyrkning, med fokus på at anvende det genetiske materiale aktivt og forebyggende. I projektet laves økologiske markforsøg med: Manganeffektive sorter til at modvirke manganmangel i vårbyg, vinterhvedeblandinger til forbedret ukrudtskonkurrence og højere udbytte, heterogent materiale for større modstandsdygtighed overfor sygdomme, såtid/udsædsmængde i hybridrug til forbedret ukrudtskonkurrence og udbytte, højtstående nematoderesistente havresorter til forebyggelse af nematodeangreb og øget udbytte, tidlige sorter/såtid i vårhvede til forebyggelse af angreb af bygfluelarver. Markforsøg fremvises ved markvandring og resultater formidles i Landsforsøgene og på en række nyhedskanaler, kongresser mv.

Målrettet valg af sortsmateriale har stor økonomisk effekt. Der forventes merindtjening i sortsblandinger af vinterhvede ved reduceret ukrudtsdækning og øgede udbytter på 3,6 mio. kr. i højtstående nematoderesistente havresorter 4,4 mio. kr og ved forebyggelse af bygfluelarver i vårhvede 11,3 mio. kr. Manganeffektive sorter af vårbyg kan også føre til merindtjening. Optimal udsædsmængde i hybridrug kan føre til reduceret ukrudtsdækning, udbyttegevinst og besparelse på indkøb af udsæd.

Note 3 CarbonFarm 2 – bæredygtige dyrkningssystemer i landbruget

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Projektets formål er at øge indtjening, kulstofopbygning, biodiversitet og reducere klimapåvirkningen fra dansk dyrkningsjord ved at videreudvikle, dokumentere og udbrede bæredygtige dyrkningssystemer under danske forhold. Projektet udvikler og implementerer en økologisk version af conservation agriculture (CA), for at afbøde påvirkning fra ændrede klimatiske vilkår i dansk planteproduktion samt medvirke til at nå målsætningen om en klimaneutral dansk landbrugsproduktion. Projektet søger svar på følgende: Hvordan kan en økologisk version af CA lykkes i praksis, og hvor meget vil kulstoflagringen i landbrugsjorden øges, hvis CA udbredes til Danmark, vil lattergasemissionen fra planteproduktionen mindskes med CA dyrkningssystemer, hvordan påvirker CA jordens mikrobielle aktivitet og kan ændringen forbedre kulstofbalancen, reducere lattergasudledninger og generelt forbedre strukturen i landbrugsjorden. Projektet afvikles i 4 arbejdsplaner: I AP1 afprøves og udvikles CA-dyrkningssystemerne i eksisterende forsøg hos fire landmænd. Blandt andet afprøves såning af afgrøden i permanent plantedække. Der indgår fire forsøgsbehandlinger på bedrifterne. Et refe-

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

rencesystem med pløjning, reduceret jordbearbejdning, med harvning og efterafgrøder. Og 2 systemer med minimal jordbearbejdning baseret på CA principper. I AP2 gennemføres projektets forskningsaktiviteter ift. at kortlægge effekterne på hhv. klima og miljø, ved at implementere CA i økologiske og ikke-økologiske systemer. I AP3 udvikles maskintekniske løsninger, der kan medvirke til at implementere CA elementer i økologisk planteproduktion. I AP4 udføres projektledelse og formidling. Resultater formidles via sociale medier, fagtidsskrifter, på faglige seminarer og netværksmøder.

Effekten af projektet er udvikling af dyrkningssystemer, der er mere bæredygtige og robuste ift. klimaforandringer, der øger indtjening ved minimum samme udbytter med lavere maskin- og energiomkostninger per ha og en forventet betydelig reduktion af klima og miljøpåvirkningen fra såvel økologisk og ikke-økologisk planteproduktion.

Note 4 Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (ROBUST) **Innovationscenter for Økologisk Landbrug**

Projektets formål er at udvikle, undersøge og udbrede skovlandbrug (SL) i Danmark. Målet er at oparbejde tilstrækkelig viden om effekter af SL-systemer til, at en betydelig del af de danske landmænd vil se produktionsformen som et reelt og mere bæredygtigt alternativ til deres nuværende produktionsform.

Aktiviteterne omfatter først og fremmest erfaringsopsamling og netværksdannelse for at etablere en grundlæggende viden og sikre kvaliteten og relevansen af de efterfølgende aktiviteter. Derudover er der aktiviteter om træer, dyr, forretningsudvikling og formidling. For træerne undersøges kulstoflagring og kvælstofoptagelse i vedplanter på landbrugsjorden, samt dokumentere konkurrencen mellem træer og afgrøder og undersøge, i hvilket omfang vedplanter kan bruges som foder til kvæg. For dyrene er der fokus på kvægs adfærd og velfærd under afgræsning, herunder aspekter som skygge, ly, læ og hudpleje. Undersøgelserne af træer og dyr udføres på eksisterende arealer med træbeplantning, der kan sammenlignes med SL, men i forbindelse med projektet vil der blive etableret fire nye SL – to hos planteavlere og to hos mælkeproducenter. På disse bedrifter vil der udføres baselinemålinger på udvalgte parametre, til opfølgning gennem fremtidige projekter. Alle samarbejdspartnere indgår i forretningsudvikling for at undersøge potentialet ved inklusion af SL i eksisterende brands (Them Andelsmejeri og Sinatur Hotel og Konference), samt ved etablering og drift af SL (Skovdyrkerne). Endelig er der fokus på formidling af erfaringer og viden om SL til landmænd, rådgivere og bevidste forbrugere.

Gennem implementering af SL forventes landbrugssektoren at kunne opnå forbedrede resultater hvad angår klimagassudledning, miljø, natur, dyrevelfærd og ressourceanvendelse. Ud over de nævnte effekter ventes integrationen af træer at medføre øget robusthed og stabilitet i relation til klimatilpasning og produktionsøkonomi. Samlet set vurderes SL at kunne udgøre et helhedsorienteret dyrkningssystem, som kan indfri mange af de grønne forventninger, der stilles til sektoren i dag.

Note 5 Eco-efficient pig production and local protein supply (ENTRANCE) **Innovationscenter for Økologisk Landbrug**

Formålet er at udvikle ressourceeffektive fodringsstrategier til økologiske slagtegrise baseret på 100% lokalt produceret foder. Foderstrategier, der vil opretholde eller øge fodereffektiviteten samtidig med, at miljø- og klimapåvirkningen reduceres. Målet er at bestemme ernæringsværdien og næringsstofbalancen af grønt protein og kløvergræs-baseret grovfoder til økoslagtegrise, samt estimere effekten på drivhusgasemissionerne.

På baggrund heraf udarbejdes konkrete fodringsstrategier baseret på grønt protein og grovfoder til økoslagtegrise. Foderstrategierne baseres på grønt protein kombineret med henholdsvis frisk kløvergræs og ensileret græspulp. Fodring med frisk græs og ensileret græspulp vil i praksis betyde ændret management hos de økologiske griseproducenter. Der laves derfor en erfaringsindsamling, hvor muligheder og potentiale i fodring med frisk græs til slagtegrise belyses, herunder viden om fodring, håndtering, arbejdstid og høst. Græspulp er en ny type grovfoder til grise, og kræver ændringer af sædvanlig praksis omkring emballering, udfodring og opbevaring, hvorfor udviklingen af den praktiske håndtering indgår i projektet. Sideløbende udarbejdes fodringsstrategier, hvor soja skiftes ud med grønt protein, og hvor bidraget fra grovfoder medtages. Det faglige grundlag for inddragelse af græspulp og grønt protein sikres via forskning i ernæringsværdi, næringsstofbalance, samt effekten på drivhusgasemissionerne. Foderstrategierne demonstreres i en økologisk besætning, og der regnes produktionsøkonomi på foderstrategierne. Slutteligt gennemføres en livscyklusanalyse, hvor de samlede effekter af de afprøvede tiltag beregnes og dokumenteres.

Effekter: 1. Nye foderstrategier til de økologiske slagtegrise baseret på lokale råvarer vil forbedre branchens image. 2. Klimaaftrykket, målt som CO₂ eq. vil reduceres med 9,9 kg. per produceret slagtegris. 3. Miljøbelastningen vil blive reduceret med 0,45 kg. N (kvælstof) per produceret slagtegris, hvis proteinniveauet, som forventet kan sænkes 10% uden at reducere tilvæksten. På sigt forventes dækningsbidraget at stige med 20-22 kr. per slagtegris.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

Note 6 Sikret og godt arbejdsmiljø i økologiske sobesætninger

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at forebygge nedslidning og arbejdsulykker ved arbejde på økologiske grisebedrifter, så gode arbejdsforhold sikres. Dette både af hensyn til medarbejderne, men også for at gøre arbejdet med økologiske grise mere attraktivt, så det bliver nemmere at fastholde og tiltrække nye medarbejdere.

Projektet består af 3 delaktiviteter. I første del kortlægges risikobetonede arbejdsrutiner i farefolde og drægtighedsmarken ved besøg i minimum 6 økologiske sobedrifter, samt udarbejdes løsningsforslag til forbedringen af arbejdsrutinerne. I anden delaktivitet er fokus på at implementere og forberede løsningsforslagene til konkret kritiske arbejdsrutiner på 2-3 fokusbesætninger. I tredje delaktivitet er fokus på kommunikation, hvor målet er både at få sat fokus på arbejdsmiljøet ved at pege på konkrete risikobetonede arbejdsrutiner, samt via de erfaringer, der bl.a. drages under delaktivitet to, at sikre vidensdeling af konkrete løsningsforslag til forbedring af arbejdsrutiner, og hvordan disse kan implementeres på økologiske grisebedrifter.

Forventede effekter:

Reduktion af risikobetonet tid i tæt kontakt med soen i den første periode efter faring med 50%, hvilket reducerer risikoen for ulykker, da medarbejdere er mindre i tæt kontakt med soen i den mest kritiske periode.

Reducere antallet af nedslidende arbejdsrutiner, ved at kortlægge arbejdsrutiner der øger risikoen for nedslidning, samt demonstrere løsninger, der sikrer bedre arbejdsforhold / arbejdsstillinger. Dette vil indirekte medføre at medarbejderne bliver længere i erhvervet og reducere antallet af sygedage.

Øge velfærden blandt økologiske grise på grund af bedre arbejdsstillinger under håndtering. Indirekte vil det gøre økologiske bedrifter med søer og grise på friland til mere attraktive arbejdspladser.

Note 7 Markens nytte dyr: Øget kendskab til artsgrupper, som skaber værdi for din produktion

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at opnå en tosidet gevinst; at imødekomme stigende fokus på 'licence to produce' gennem fokus på funktional biodiversitet og opkvalificere økologiske landmænd og rådgivere til at anvende viden om biodiversitet, som kan komme afgrøderne til gavn og sikre stabile eller højere udbytter. Projektet er toårigt.

Første år har fokus på at skabe en værktøjskasse om nytte dyr. Det sker ved 1) at indsamle et solidt vidensgrundlag for koblinger mellem nytte dyr, afgrøder og skadedyr og 2) den indsamlede viden danner basis for udvikling af en værktøjskasse om nytte dyr målrettet landmænd, bestående af et fysisk og digitalt opslagsværk samt metoder til egen monitoring af nytte dyrs populationer. År to vil fokusere på at introducere og afprøve værktøjskassen til en gruppe af udvalgte økologiske landmænd, som udpeges som ambassadører for "Markens Helte". De indføres i viden og metoder på en workshop og tilbydes derefter sparring og opfølgning. I projektets sidste fase indsamles ambassadørernes erfaringer i brug af værktøjskassen, og desuden samles data om nytte dyr fra registreringsark anvendt i læringsforløbet. I år 2 afholdes åbne events hos ambassadørerne, som skal skabe opmærksomhed på biodiversitet gennem nytte dyrene i lokalmiljøer og resultere i dataindsamling om nytte dyr på økologiske landbrugsarealer. Desuden formidles løbende om nytte dyr og projektets aktiviteter på sociale medier. Det forventes, at 10-20 økologiske landmænd helt eller delvist implementerer den viden og de metoder, de får præsenteret i værktøjskassen om nytte dyr i løbet af 1-3 år.

Projektets resultater bidrager til, at yderligere 350 økologiske landmænd bliver bekendt med nytte dyr og deres mulige effekter samt værktøjskassen med viden om sammenhænge og muligheder for anvendelse af denne viden. Det er sandsynligt, at yderligere 50-100 landmænd vil afprøve anviste metoder. En rækkevidde på cirka 1000 borgere vil skabe of-fentlig opmærksomhed på nytte dyr i landbruget som en udviklingsvej til forbedring af naturen i økologisk landbrugsproduktion.

Note 8 RE-CIRKULÆR – Fremtiden for økologisk plante produktion

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet med recirkulering af næringsstoffer mellem by og land er at øge ressourceeffektivitet og produktivitet i økologisk planteavl og dermed skabe potentiale for øget omlægning. Målet er, at næringsstoffer fra rest- og affaldsprodukter bliver genanvendt på et dokumenteret grundlag med kvalitet og en uvildig risikovurdering. Projektet bidrager til, at producenten skal kende både risici og muligheder forbundet med brug af recirkulerede rest- og affaldsprodukter til gødningsformål.

Fortsat omlægning til økologisk produktion kræver tilgang af nye næringsstofkilder, og recirkulering af byens rest- og affaldsprodukter passer perfekt ind i økologien – både i de økologiske principper og i den økologiske selvforståelse. Projektet anerkender dog, at anvendelse af affald som ressource kan være udfordrende, da rest- og affaldsprodukter ofte indeholder noget, vi ikke ønsker tilført landbrugsjord, -planter og miljøet generelt.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

Projektet er inddelt i to arbejdspakker. AP 1 skaber sikkerhed, klarhed og tryghed omkring brug af recirkulerede gødningsprodukter på baggrund af faglige eksperter risikovurderinger ved brug af produkterne til gødningsformål. Der foretlås handlingsplaner på baggrund af risikoanalysen og laves anbefalinger for brug af de enkelte produkter. I AP 2 gennemføres en større digital formidlingsindsats målrettet den økologiske landmand, hvor dilemmaet om brug af recirkulerede næringsstoffer fra byen adresseres. Afslutningsvis vil det blive diskuteret og udfordret, hvorvidt erhvervets syn på de økologiske principper (forsigtighedsprincippet, kredsløbsprincippet) og en potentiel risici forbundet med omfattende anvendelse af de recirkulerede produkter står mål med gevinsten for det økologiske erhverv.

Projektets effekter er øget sikkerhed (risikovurdering) og højnet vidensniveau (ærlig formidling) om brug af recirkulerede rest- og affaldsprodukter til gødningsformål og dermed øget accept og brug af de nye gødningsprodukter. Introduktion af flere nye gødningsprodukter medfører positiv udvikling i det økologiske landbrugsareal og forbedret bundlinje for økologiske planteavlere.

Note 9 Skovfjer – Økologisk fjerkræhold kombineret med skovlandbrug **Innovationscenter for Økologisk Landbrug**

Formålet er at integrere økologisk, mobil fjerkræproduktion med skovlandbrug og dermed bidrage til udviklingen af et system, der understøtter miljø, biodiversitet og dyrevelfærd. Hvilket i sidste ende kan øge producentens indtjening, da forbrugernes interesse for skovlandbrugsprodukter forventes at øge.

Projektets aktiviteter udføres i tre arbejdspakker. 1) Vidensindsamling; Der udføres en vidensindsamling fra litteratur, tidligere og nuværende projekter. Der laves også en erfaringsindsamling fra fjerkræproducenter med mobile stalde samt et virksomhedsbesøg hos skovlandbrug i udlandet. 2) Dataindsamling og udvikling; For at udvikle et systemdesign for fjerkræ og skovlandbrug, skal der produceres data og viden på effekten af samgræsning, brug af udeareal og indtag af vegetation i dansk kontekst i denne arbejdspakke. 3) Formidlingsaktiviteter; Projektresultater formidles løbende via artikler, en video fra virksomhedsbesøget og afslutningsvis en Best practice guide. Udover det, vil der i slutningen af projektet afholdes et ERFA-/workshop-møde for mobile producenter samt interessenter i skovlandbrug.

Projektet forventes at kunne forbedre biodiversiteten i den økologiske fjerkræproduktion samtidigt med at øge indtjeningen fra landbrugsarealet grundet forbrugernes interesse i dyrevelfærd og skovlandbrugsprodukter. Den øgede dyrevelfærd i et dyrkningssystem med træer kan sænke hønernes foderindtag og derved klimaaftryk.

Note 10 Økomarkedag 2024

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at udvikle og gennemføre en Økomarkedag, som giver de økologiske landmænd, gartnere og unge én samlet dag med både ny teori og mulighed for at se ting i praksis, som kan forbedre håndværk og management direkte på bedrifterne efterfølgende, ligesom de præsenteres for nyheder og netværksmuligheder

I projektet skal der arbejdes med følgende opgaver i forhold til gennemførelsen af en ØKO markedag i 2024. Projektet skal sikre, at arrangementet bliver gennemført efter de lovmæssige retningslinjer, som denne type arrangementer har. Derfor skal der anvendes ressourcer på at udarbejde planer til de forskellige myndigheder, der godkender arrangementet. I projektet planlægges et forplejnings- og netværksområde med 3-6 Street Food inspirerede boder, hvor der dagen igennem skal kunne købes mad og drikke i tilstrækkeligt omfang. For at kunne etablere ovenstående kræver det, at værten (en landmand) udlejer jord til arrangementet til projektet, der skal laves aftaler om forbrug af strøm og vand, leje af del af hal til opbevaring og skraldehåndtering mv. I projektet vil arbejdet med at markedsføre og udbrede kendskabet til dette tilbud for økologiske landmænd og andre interesserede også varetages. Derfor afsættes der midler til annoncering i landbrugsfaglige medier, en kampagne på SoMe, en indsats rettet mod relevante ungdomsuddannelser og en hjemmeside, hvor det hele er samlet, let og tilgængeligt.

Effekten er, at der etableres basis for udstillinger, maskindemonstrationer, demoparceller, videnstelt med oplæg, tematiserede rundture og forplejningsområde. Målet er minimum 500 deltagere.

Note 11 ORGANIC+: Demonstration og forbedring af positiv effekt af økologisk landbrug på agerlandets natur **Innovationscenter for Økologisk Landbrug**

Formålet er at forbedre og demonstrere den positive effekt af økologisk landbrug på agerlandets naturindhold og derigennem sikre troværdigheden af den økologiske produktion gennem hele værdikæden.

Organic+ vil bruge computersimulering og feltmonitorering til at undersøge biodiversitetsændringer i landskabet før og efter målrettede biodiversitetstiltag i fem værkstedsområder. Områderne adskiller sig i landskabssammensætning og forvaltes af tre økologiske virksomheder. Praksisfællesskaber (CoPs), som involverer de tre virksomheder samt deres

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

samarbejdspartnere, fra landmænd til detailhandlere, vil blive etableret i værkstedsområderne. CoPs vil bidrage til udvikling af biodiversitetstiltag lokalt, fastsætte fælles mål samt udbrede effektive løsninger regionalt. Desuden vil Organic+ udvikle og afprøve et værktøj til beslutningsstøtte, som kan bruges til at optimere biodiversitet ved at udpege type og placering af tiltag, som fremmer en landskabsmosaik, der bedst muligt understøtter naturlige systemer og biodiversitet i et givent landskab. Projektet vil bidrage til forbedret landbrugsrådgivning samt optimere lokale landbrugsforvaltningstiltag for at nå de ambitiøse nationale og internationale mål for et økologisk landbrug, som understøtter en bæredygtig fødevarereproduktion og muliggør økologisk landbrugsdrift som levevej. Projektet hviler på et solidt fundament af AU's tidligere anvendelser af ALLMaSS til simulering af effekten af økologisk landbrugsdrift og til agentbaseret modellering af landbrugsrelaterede dyrearters respons på landskabsændringer.

Resultaterne af projektet vil kvalificere rådgivning og målsætning rettet mod landbrugsnaturen. Endelig vil projektets gennemførelse anviser naturhensynets potentiale som værdiforøger af de råvarer og forarbejdede produkter, der indgår i case-partners virksomheder.

Note 12 Økokoer er markens helt - Et formidlingsprojekt om koens rolle i det økologiske system

Økologisk Landsforening

Formålet med projektet er at brande økologisk kvæg som markens helt. For når køer kommer på græs, sker der magiske ting i det økologiske system. Græssende kvæg giver plads til mere biodiversitet og flere dyrearter, og køernes efterladenskaber på marken er helt uundværlige i produktionen af mad til mennesker.

Målet er at oplyse de bevidste forbrugere og gøre dem i stand til at træffe bevidste valg i supermarkedet. Det er særligt afgørende i en tid, hvor det økologiske salg er udfordret, at vi fastholder grebet i de målgrupper, vi arbejder med. Det er vigtigt, fordi vi ved, at kød er noget af det sidste, forbrugere går økologisk på. Formidlingsindsatsen består af artikler, podcasts, nyhedsbreve, presseindsats og kampagner på sociale medier og bygger videre på erfaringer og resultater fra 2023-projekterne "Køer på græs giver mere liv i marken" "Den uundværlige økookse" og "Økodag".

Projektet vil bidrage til at nuancere debatten om kvæg ved at lægge vægt på de effekter, koen skaber, når den kommer på græs for at udøve sin naturlige adfærd. Projektet stiller skarpt på koens positive bidrag til det økologiske system og argumenterer for, at vi er nødt til at løse biodiversitetskrisen samtidig med klimakrisen.

Kampagnerne i projektet ventes at opnå en samlet rækkevidde på 600.000 personer, der har set annoncerne mindst én gang, hvilket samlet ventes at føre til mellem 10.000 og 15.000 interaktioner. På sigt vil projektet bidrage til den forventede vækst for økologien i dagligvarehandlen på 3 %.

Note 13 Økodag 2024

Økologisk Landsforening

Formålet med projektet er at øge forbrugernes forståelse for værdierne bag den økologiske mælkeproduktion og dermed bidrage til fortsat høj afsætning af økologiske mejeriprodukter i en tid med fokus på pris, økonomi og udgifter hos mange forbrugere. Projektet sigter mod at skabe øget bevidsthed blandt forbrugerne om, at deres valg af økologiske mejeriprodukter bidrager til øget dyrevelfærd.

Projektet er inddelt i tre indsats:

- 1) Forberedelse og rekruttering af værter. En værtsindsats med fokus på rekruttering af værter, i samarbejde med mejerierne. Indsatsen har også fokus på at klæde værterne godt på til at afholde Økodag på deres gård, blandt andet ved hjælp af en eller flere inspirationsdage for potentielle værter og besøg hos alle nye værter og evt. hos erfarne værter.
- 2) Kommunikation, markedsføring og samarbejde med interessenter. En kommunikations- og markedsføringsindsats som skal skabe positiv omtale af Økodag og økologiens værdier både før, under og efter Økodag i og på forskellige medier.
- 3) Gennemførelse og evaluering af Økodag. En indsats som omhandler selve gennemførelsen af Økodag, herunder udarbejdelse af formidlingsmaterialer til brug på Økodag samt inspirationsmateriale til gæsterne. Indsatsen omfatter også en evaluering både blandt Økodags gæster og værter.

Økodag fungerer som en inspirationskilde og skaber en unik oplevelse, der giver forbrugerne en forståelse af det økologiske landbrug og dets værdier. Økodag forventes at bidrage til en omsætningsvækst for økologiske fødevarer i 2024 på mindst 5 % i dagligvarehandlen og mindst 7% i foodservicesektoren.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

Note 14 Organic Summit 2025

Økologisk Landsforening

Organic Summit 2025 skal afholdes for at profilere økologien i en anden sammenhæng end det hidtil har været tilfældet. Økologien skal placeres i centrum af klima- og biodiversitetsdiskussionerne. Politikere, forskere og erhvervsliv skal engageres i økologien som løsningsredskab. Målet i 2024 er at etablere et professionelt topmødesekretariat, samt lave aftaler med partnere, sponsorer, fonde og keynote speakers mhp. at sikre grundlaget for gennemførelsen.

Note 15 Økologi på uddannelserne – fremtidens økologiske aktører

Landbrug & Fødevarer

Projektets formål er at øge vidensniveauet og motivere til øget anvendelse af økologi blandt elever, studerende og faglærere på landets fødevareruddannelser. Via dialog på tværs af værdikæden, skabes øko-ambassadører, der på sigt bliver økologiske aftagere og producenter. Der skabes en holistisk vidensdeling, der positivt iscenesætter økologien som en bæredygtig produktionsform og fremmer kendskabet til økologiens styrkepositioner blandt fremtidens fagfolk. Målgruppen influeres tidligt i karrieren og budskaberne spredes effektivt og dynamisk efterhånden som deltagerne færdiguddannes til positioner, hvor de har stor indflydelse på produktion, indkøb og valg af råvarer. Gennem samarbejder med uddannelsesstederne, landbrugene og foodservice maksimeres effekten. Den helhedsorienterede tilgang sikrer, at så stor en andel som muligt inkluderes i økologien – også de der ser mange barrierer. Styrken er den tværfaglige model og yderst veletablerede samarbejder med skolerne igennem mange år. Der sikres en faglig, konstruktiv og praktisk måde at skabe nye ambassadører.

AP1: Fra Greb til Gaffel: landbrugs- og kokkeelever introduceres til hinandens erhverv. I samarbejde med 10+ fagskoler og dedikerede praktikværter (øko-landbrug og øko-køkkener) arrangeres tværfaglig vidensdeling med fokus på 'jord til bord'-tanken, der styrker forståelsen og dialogen mellem øko-producent og aftager. Arbejdspakken understøtter målrettet skolens egne Greb til Gaffel inspirerede praktikprojekter og arbejder med alle.

Note 16 Økologi for Gymnasiet 2.0 – Opdatering og videreudvikling af økoviden til fremtidens borgere

Landbrug & Fødevarer

Formålet er at opdatere og videreudvikle undervisningsplatformen Økologi for gymnasiet for at give fremtidens borgere – de cirka 120.000 unge på de gymnasiale uddannelser – indsigt i og forståelse for den økologiske produktionsforms bidrag til den grønne omstilling. En viden og indsigt, der dels skal motivere de unge til at blive fremtidens økologiske forbrugere, dels inspirerer dem til valg af uddannelse inden for den grønne dagsorden.

Landbrug & Fødevarer udgav i 2018 Økologi for gymnasiet – et temabaseret undervisningsmateriale om økologi til gymnasieskolen. Udviklingen i den økologiske sektor går hurtigt, og efter 5 år er der behov for en opdatering af portalens indhold, hvor ny viden indarbejdes og suppleres med nye perspektiver på økologiens bidrag til samfundsgoder, til opfyldelse af FN's verdensmål og økologiens position i forhold til udvikling af fremtidens bæredygtige fødevarerproduktion. Derfor opdateres og videreudvikles portalens indhold med ny viden. Der udarbejdes 4-6 korte debatoplæg, der sætter centrale, aktuelle problemstillinger og dilemmaer i forbindelse med økologi og bæredygtig fødevarerproduktion til debat. Der udarbejdes cases, der levendegør problemstillinger. Allerede producerede videoer og podcasts integreres i portalen. Der oprettes et podcastbibliotek, der samler podcasts om økologi, quizzer og statistikbank opdateres. Undervisningsportalen relanceres overfor gymnasierne.

Det forventes, at 15.000 til 20.000 STX-, HTX- og HF-elever benytter undervisningsmaterialet over en periode på 5 år og dermed får viden om den økologiske produktions styrkepositioner. De studerendes handlekompetencer styrkes ift. valg af fødevarer, og hvad de selv kan gøre for at styrke en bæredygtig udvikling. De studerende klædes på til på et oplyst grundlag at blande sig i samfundsdebatten om økologi. Fremtidens forbrugere får hermed viden om og indsigt i den økologiske produktion og dens effekter i forhold til bæredygtighedsdagsordenen. Herved bidrager projektet til på sigt at øge det økologiske forbrug og økologiske areal. Samtidig bidrager portalen til at skabe interesse for økologi og fødevarerproduktion set i forhold til rekruttering af fremtidens medarbejdere i erhvervet.

Note 17 Intakte haler hos økologiske grise i storstier

Center for Frilandsdyr K/S

Projektet har fokus på at forbedre dyrevelfærd i økologiske produktionssystemer, så færre grise udsættes for halebid. Den økologiske gris skal kunne produceres med intakt hale. I storstier, som hovedsageligt benyttes i økologisk produktion, kan det være svært at opdæmme et halebidsudbrud. Der er behov for at udbygge værktøjskassen, så alt hvad der kan have en positiv effekt på at reducere halebid bør undersøges.

Der foretages en afprøvning hos 3 økologiske griseproducenter, hvor der er udfordringer med halebid hos grise i storstier. Der udvælges besætninger med gode managementrutiner og allerede igangsatte tiltag rettet mod reduktion af halebidsproblemer, men hvor der fortsat er udfordringer med halebid. På de medvirkende besætninger tildeles tilskudsforer,

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

som har en beroligende effekt på grisenes adfærd, med fokus på at reducere forekomst af halebid. Det tildeles via fodret på to besætninger og via vandet på en besætning. Fokus for registreringer er grisenes adfærd og aktivitet, som overvåges via vildtkamera (billeder og video) samt måling af lydniveau i udvalgte staldafsnit. Der laves ligeledes registreringer af halepositur og halebid i de udvalgte stier.

Projektet forventes at kunne reducere antallet af grise der har halebid, og dermed øge dyrevelfærden for de økologiske grise. Derudover forventes færre enkelttyrbehandlinger og lavere dødelighed. Ved reduktion af antallet af nedklassificerede økologiske slagtegrise er der på sigt, potentiale for at øge mængden af økologisk grisekød til konsum med 87,5 ton/år, og samtidig udbetale producentgruppen tillæg på godt 14 mio. kr.

Note 18 Eco-efficient pig production and local protein supply “ENTRANCE”

Center for Frilandsdyr K/S

Formål og mål: At udvikle ressourceeffektive fodringsstrategier baseret på 100% lokalt produceret foder til danske økologiske slagtegrise, der opretholder eller øger fodereffektiviteten, samtidig med at miljø- og klimapåvirkningen reduceres. Målet er en markant reduktion af både drivhusgasemissionen og kvælstofudvaskningen. Konkret forventes en reduktion på 9,9 kg CO₂ eq. og 0,45 kg N pr produceret gris. Vi forventer at kunne påvise disse forbedringer i demonstrationsbesætningen inden projektet afsluttes i 2025.

Aktiviteter: Opgaverne løses i 6 arbejdsplaner: AP1: Projektledelse og kommunikation. Skal sikre fremdrift i projektet. AP2: Ernæringsværdi grønt protein. Skal bestemme ernæringsværdien af grønt protein, frisk kløver-græs, græspulp og kløvergræssensilage til slagtegrise. AP3: Næringsstofbalance og drivhusgasemission. Skal kvantificere indflydelsen af proteinkilde og grovfoder på kvælstof- og fosfor-balancer og emissioner af drivhusgasser i slagtegrise. AP4: Livscyklusvurdering. Skal udføre en livscyklusvurdering (LCA) for at kvantificere miljø- og klimapåvirkningen af økologiske slagtegrise, der fodres med enten grøn- eller sojaprotein i kombination med forskellige kløvergræs-baseret grovfoder. AP5: Frisk kløvergræs og ensileret græspulp i praksis. Skal udvikle nye fodringsstrategier med frisk græs og ensileret græspulp til slagtegrise. AP6: Demonstration af græs-baseret fodring til svin. Skal kombinere resultaterne fra AP2, AP3 og AP5 og demonstrere græs-baseret fodring med grønt protein til slagtegrise hos en økologisk griseproducent.

Effekter på kort og mellemlang sigt: 1. Nye foderstrategier til de økologiske slagtegrise baseret på lokale råvarer vil forbedre imaget. 2. Klimaaftrykket, målt som CO₂ eq. vil reduceres med 9,9 kg pr produceret slagtegris. 3. Miljøbelastningen vil blive reduceret med 0,45 kg N pr produceret slagtegris hvis proteinniveauet, som forventet, kan sænkes 10 % uden det reducerer tilvæksten. På sigt forventes dækningsbidraget at stige med 20-22 kr./ slagtegris.

Note 19 Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (ROBUST)

Center for Frilandsdyr K/S

Projektets formål er at udvikle, undersøge og udbrede skovlandbrug (SL) i Danmark. Målet er at oparbejde tilstrækkelig viden om effekter af SL-systemer til, at en betydelig del af de danske landmænd vil se produktionsformen som et reelt og mere bæredygtigt alternativ til deres nuværende produktionsform.

Aktiviteterne omfatter først og fremmest erfaringsopsamling og netværksdannelse for at etablere en grundlæggende viden og sikre kvaliteten og relevansen af de efterfølgende aktiviteter. Derudover er der aktiviteter om træer, dyr, forretningsudvikling og formidling. For træerne undersøges kulstoflagring og kvælstofoptagelse i vedplanter på landbrugsjorden, samt dokumentere konkurrencen mellem træer og afgrøde, og undersøge i hvilket omfang vedplanter kan bruges som foder til kvæg. For dyrene er der fokus på kvægs adfærd og velfærd under afgræsning, herunder aspekter som skygge, ly, læ og hudpleje. Undersøgelserne af træer og dyr udføres på eksisterende arealer med træbeplantning, der kan sammenlignes med SL. I forbindelse med projektet vil der blive etableret fire nye SL – to hos planteavlere og to hos mælkeproducenter. På disse bedrifter vil der udføres baselinemålinger på udvalgte parametre, til opfølgning gennem fremtidige projekter. Alle samarbejdspartnere indgår i forretningsudvikling for at undersøge potentialet ved inklusion af SL i eksisterende brands (Them Andelsmejeri og Sinatur Hotel og Konference), samt ved etablering og drift af SL (Skovdyrkerne). Endelig er der fokus på formidling af erfaringer og viden om SL til landmænd, rådgivere og bevidste forbrugere.

Gennem implementering af SL forventes landbrugssektoren at kunne opnå forbedrede resultater hvad angår klimagassudledning, miljø, natur, dyrevelfærd og ressourceanvendelse. Ud over de nævnte effekter ventes integrationen af træer at medføre øget robusthed og stabilitet i relation til klimatilpasning og produktionsøkonomi. Samlet set vurderes SL at kunne udgøre et helhedsorienteret dyrkningssystem, som kan indfri mange af de grønne forventninger, der stilles til sektoren i dag.

Note 20 Optimeret produktion af økologiske æbler og pærer

HortiAdvice

Formål: Finde nye løsninger til at øge udbyttet af kvalitetsfrugt. Ved 1. Forbedret gødsning af kernefrugt. 2. Brug af nematoder mod æbleviklere. 3. Massefangst æble- og pærehvæpse og 4. Optimeret bekæmpelse af viklerarter i økologiske

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

æbler.

Aktiviteter: Vi skal lære at bruge grøngødning i stedet for konventionel organisk gødning. Gødningsniveauet i økologisk kernefrugt er oftest for lavt, hvilket blandt andet medfører et lavere udbytte og mindre modstandsdygtighed overfor frostska-der. Vi vil demonstrere, hvordan brug af hurtigvirkende grøngødning kan forbedre gødningstilstanden i økologisk æble- og pære- dyrkning. Æblevikleren, som er årsag til 'orm' i æbler og pærer er et stigende problem. Nogle år er popula- tionen af æbleviklere så stor, at selv om der både bruges feromonforvirring og virusproduktet Madex Top til bekæmpelse, er det ikke tilstrækkeligt til at bekæmpe æblevikleren. Vi vil undersøge om udsprøjtning af nematoder, lige efter høst, kan hjælpe med at reducere æbleviklerpopulationen. Æble- og pærehvæpse i økologisk kernefrugt er et stort problem og re- ducerer udbyttet kraftigt. Vi vil demonstrere, hvordan vi ved hjælp af massefangst kan reducere dette problem. Kontrol af viklerarter. Miljøstyrelsen gav i 2022 tilskud til identifikation af forskellige nye problem viklerarter i kernefrugt. Med kendskab til de forskellige arters biologi vil vi via overvågning informere om en optimeret målrettet bekæmpelse og alternative strategier til forebyggelse af angreb af disse viklere i økologiske æbler.

Effekter inden for 3-5 år: Det forventes, at op mod 100 ha økologiske æbler og pærer vil blive 1: Gødet med grøngød- ning, 2: Supplere bekæmpelsen af æbleviklere ved udbringning af nematoder, 3: Bruge massefangst til bekæmpelse af æble- og pærehvæpse, samt bruge nye strategier mod viklere.

Note 21 Frøproduktion af lucerne

Danmarks Biavlerforening

Projektets formål er at:

1. Introducere en ny frøafgrøde (lucerne) i Danmark, som forventes at passe bedre til et fremtidigt varmere klima end hvidkløver, og som kan medvirke til hæmme skadedyrstrykket, fordi man får en større variation i afgrødevalg.
2. Undersøge hvordan lucerne bedst bestøves, så en optimal bestøvning af bier og dermed en optimering af frøudbytte kan sikres.
3. At udarbejde en dyrkningsvejledning for lucerne til frøproduktion.

Aktiviteter: Med henblik på at optimere frøudbytte af lucerne ved hjælp af bibestøvning, vil det blive undersøgt hvilke ty- per bier, der bestøver lucerne, i hvor høj grad honningbier udsat ved lucerne bestøver lucerne, og hvordan honningbier, humlebier og fri bestøvning påvirker udbyttet. Der vil sideløbende være plots, som vil blive afpudset på to forskellige tids- punkter, for at se, om udbyttet påvirkes f.eks. i form af en mere ensartet blomstring.

Projektet er opdelt i fem arbejdsopgaver (AP)

AP 1: Hvilke bier besøger afgrøderne?

AP 2: Honningbiernes aktivitet i lucerne.

AP 3: Frøudbytte ved bestøvning af forskellige bier.

AP 4: Afpudsningens betydning for frøudbyttet

AP 5: Formidling.

AP 1: Antal og bitype i blomsterne, samt om besøgene fører til bestøvning registreres ved transektmålinger.

AP 2: Honningbiernes bestøvning vurderes på grundlag af biernes pollenindsamling og fra pollenindholdet i honning.

AP 3: Ved hjælp af netbure vil effekten af fri bestøvning, honningbier og humlebier på frøudbyttet af lucerne blive under- søgt.

AP 4: Der foretages to afpudsninger på forskellige tidspunkter og effekten på frøudbytte vurderes.

AP 5: Resultaterne formidles til landmænd og biavlere vha. artikler, inspirationsdag og konference.

Effekter: Lucerne bliver en fast del af det økologiske sædskifte, hvor afgrøden fungerer både som foder og frøafgrøde pga. dens tørkeresistens, dyrkningssikkerhed og forfrugtsværdi. 100 % af de økologiske frøavlere, der dyrker lucerne, vil anvende bier til bestøvning, som det i dag ses for hvidkløver.

Note 22 Økologiske slagtegrise i nyt koncept med stald og træer

Aarhus Universitet

Formålet er at bidrage til øget forbrugertillid til økologisk svinekød ved dokumentation af et nyt sommerkoncept, hvor slagtegrise i de nuværende staldsystemer får adgang til et foldareal med træer til gavn for dyrevelfærd, miljø og produkti- onens troværdighed. Specifikt undersøges betydning af dyretæthed på grisenes adfærd og sundhed (parasitter), tilvækst og foderudnyttelse samt stihygijne og risikoen for kvælstoftab fra foldarealet.

Konceptet afprøves i et kontrolleret sommerforsøg med 60 grise på den Økologiske Forskningsplatform ved Foulum, Aarhus Universitet, hvor der er etableret et areal med piletræer i tilknytning til indendørsstier med tilhørende befæstede løbegårde. Pilen skæres ned i februar med henblik på dannelse af nye skud med en relativ høj foderværdi i maj-juni,

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

hvor grisene har adgang til foldene. Der sammenlignes to forskellige dyretætheder (100 vs. 50 kvm/gris), hvilket forventes svarende til hhv. ca. 180 og 360 kg N/ha, forudsat at ca. halvdelen afsættes på foldarealet (primært fæces) og den øvrige (primært urin) på løbegården, hvor det er muligt at opsamle næringsstofferne. Grisenes adfærd observeres og sundheden dokumenteres med fokus på parasitbelastning ligesom den griseernæringsmæssige værdi af den grønne pilebiomasse bestemmes. Endelig estimeres risikoen for N tab ved beregning af N balancer, adfærsobservationer, hygiejnevurdering (løbegård), N-min målinger kombineret med nogle få målinger af N i jordvand på foldarealet.

Forventede effekter: Dyrenes mulighed for at udfolde naturlig adfærd øges markant og ammoniaktab fra løbegårdene halveres uden, at nitratudvaskningen stiger. Der forventes håndterbar parasitsmitte ved, at grisene har adgang til bioaktive stoffer fra pilen. Konceptet vil markant styrke slagtegriseproduktionens troværdighed til gavn for efterspørgslen i DK og globalt.

Note 23 BOOST - Boosting local production of high quality organic grain

Agrologica

Projektet vil understøtte Agrologicas mulighed for at indgå i det større GUDP-finansierede projekt BOOST, som vil booste den økologiske korn- og melbranche ved at øge kvaliteten og diversiteten af dansk produceret korn gennem produktudvikling, investeringer i ny teknologi, og udvikling og produktion af økologisk forædlede kornsorter.

Som led i BOOST vil Agrologica i nærværende projektdel arbejde videre med forædling af kornsorter og populationer til økologisk landbrug ved udvikling af genetiske markører. Projektet vil forbedre muligheder for at udvikle nye sorter tilpasset økologisk landbrugs behov, og øge bredden af kulinariske egenskaber.

Note 24 BOOST - Boosting local production of high quality organic grain

Landsorten

Projektet BOOST er et større organic RDD-projekt (2022-2025) der foregår i et samarbejde mellem 5 parter: Landsorten, Gl. Buurholt, UCPH-FOOD, Agrologica og KOST. Projektet vil booste den økologiske korn- og melbranche ved at øge kvaliteten og diversiteten af dansk produceret korn gennem produktudvikling, investeringer i ny teknologi, og udvikling og produktion af økologisk forædlede kornsorter. Udviklingen støttes på udvalgte områder af målrettede forskningsinitiativer.

Formålet med nærværende FØL-projekt er at gøre det muligt for foreningen Landsorten, at opnå brugsret til de sorter, der skal opformeres i BOOST-projektet. Målet i 2024 er at Landsorten, som i 2023, fortsat har brugsret til ca. 75 sorter til opformering af såsæd, som imødekommer efterspørgslen fra foreningens medlemmer og markedet i øvrigt. Der skal fortsat forhandles og indgås samarbejdsaftaler med forædlere/sortsejere baseret på bæredygtige forretningsmodeller for både Landsorten og forædlere. Indgåede forsøgsvisse samarbejdsaftaler skal afprøves og erfaringer skal opsamles med henblik på at tilpasse samarbejdsaftaler fremadrettet i den samlede projektperiode. Der skal desuden på baggrund heraf udvikles en strategi for det fremadrettede samarbejde om nyt sortsmateriale.

Effekten af FØL-projektet vil være, at der bæredygtigt skabes adgang til de rette sorter til opformering og produktudvikling i BOOST-projektet. Effekten af BOOST-projektet vil være, at der skabes ny innovativ forretningsudvikling i den kornbaserede fødevarerædkæde målrettet den grønne omstilling i fødevarerforbruget. Udvikling og dyrkning af Landsortens sorter vil resultere i øget diversitet i marken og på markedet. I BOOST-projektet vil der desuden involveres og uddannes yngre medarbejdere således, at der på platformen af opbygget viden og sortsmateriale udvikles en bæredygtig virksomhed Landsorten, der samtidig åbner for videreudvikling/generationssskifte af forædlingsvirksomhed.

Note 25 Tørkeresistente bælglplanter til afgræsning

Økologisk VKST

De seneste år har vi oplevet længere perioder i foråret og sommeren helt uden regn. I de områder af Danmark, hvor der ikke er adgang til vanding, oplever især de økologiske mælkeproducenter at produktionen i traditionelle kløvergræsmarker næsten hvert år forsvinder fuldstændig i en periode. Der er derfor behov for at afprøve alternative bælglplanter og græsser, så sommergræsningen kan opretholdes til gavn for miljø, dyrevelfærd og økonomi på gårdene.

Projektets formål er at teste en ny sort af henholdsvis lucerne og rødkløver i kombination med forskellige græsarter for at finde en kombination af bælglplanter og græs, der er mere tørkeresistent end den typiske græsmarksblanding man anvender i dag. Desuden undersøges det hvilke kombinationer af bælglplanter og græs malkekøer foretrækker. Der anlægges en række demonstrationsparceller, som sribegræsses over en periode på 3-4 dage. Rundt om parcellerne findes en standard græsmarksblanding, der bruges som reference. Efter sribegræsningens afslutning i folden, er hvileperioden derefter på mindst 25 dage inden der igen græsses i folden. Flere gange om året vil parcellernes plantedække blive vurderet, og der vil blive udtaget friskprøver til analyse for kvalitet og udbytte. Desuden vil der blive afholdt 3 markvandring og holdt oplæg om projektet på den årlige inspirationsdag hos Økologisk VKST. Projektet er et 2-årigt projekt, hvor etableringen sker i foråret 2024 i dæksæd af vårbyg eller havre. Den egentlige afprøvning og bedømmelse sker i 2025, hvor marken i løbet af sommeren indgår i afgræsningsrotationen med gårdens øvrige folde.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Pulje – Landbrugsproduktion

Det er håbet, at projektet kan være med til at udvikle en mere tørkeresistent frøblanding, der vil betyde, at økologiske malke- og ammekøer vil have flere dage med reel afgræsning. Dette vil give dyrene en forbedret dyrevelfærd og landmanden en forbedret økonomi fordi græsning er billigere end staldfodring. Når afgræsningsperioden hen over sommeren kan udvides med nye typer græs og bælgplanter, vil det være nemmere at sikre grovfoder af en ordentlig kvalitet til hele sommeren. Dette vil bl.a. være med til at udvide antallet af økologiske mælkeproducenter, og fastholde økologiske mælkeproducenter der ellers overvejer at skifte til konventionel drift fordi de ikke kan skaffe grovfoder nok.